

Afdeling	: CS - Concernstaf	B&W-voorstel: DJ-1503094
Naam opsteller voorstel	: Edwin Eggen (0495-575268)	Zaaknummer: 1503091
Portefeuillehouder	: mr. R.J.H. (Raymond) Vlecken CBM	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Verzoek voor het veiligstellen graven KNIL-militairen en kindergraven en het plaatsen van een monument op de gemeentelijke begraafplaats.

Voorstel

1. Kennis te nemen van het verzoek van de vereniging Perkumpulan "Waringin" omtrent het veiligstellen van de graven van KNIL-militairen en de Molukse kindergraven op de gemeentelijke begraafplaats in Weert.
2. De graven van KNIL-militairen en de graven van kinderen van KNIL-militairen die destijds overleden zijn in het Ambonezenkamp in Tungalroy, veilig te stellen en deze graven in stand te houden volgens een op te stellen overeenkomst met een maximale duur tot de gemeentelijke begraafplaats uiteindelijk wordt opgeheven.
3. Met de Molukse vereniging en de huidige rechthebbenden van deze graven afspraken te maken over de overdracht van de grafrechten en de instandhouding en deze afspraken op te nemen in een overeenkomst.
4. De burgemeester te machtigen voor de ondertekening van de op te stellen overeenkomst.
5. Medewerking te verlenen aan de oprichting van een herdenkingsmonument ter nagedachtenis aan de KNIL-militairen op de gemeentelijke begraafplaats.
6. De realisatie van het herdenkingsmonument te financieren uit het budget herdenkingen.

Inleiding

Dit jaar is het 70 jaar geleden dat de eerste groep Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen in Nederland arriveerden. Deze groep werd in allerijl tijdelijk onderdak geboden in zogenaamde woonoorden. Ook in Weert was zo een woonoord aanwezig. In Tungalroy was het "Ambonezenkamp" gevestigd. Pas later bleek dat het verblijf in Nederland permanent zou worden.

De Weerter Molukse gemeenschap heeft gelet op dit historisch gegeven medio maart aandacht gevraagd voor het lot van de Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen. Ook

Weert, 11 november 2021	S		B	W	W	W	W	W
	MM		RV	MvdH	TG	WvE	PS	HvdL
		akkoord						
	bespreken							
Soort besluit: Besluit college								

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 14 december 2021

Nummer: 9

De secretaris,

landelijk was er veel aandacht voor deze gebeurtenis met name in gemeentes met een grote Molukse gemeenschap.

In een brief aan het college is door vereniging Perkumpulan "Waringin" om een aantal zaken verzocht. Hierover is de voormalig burgemeester Leppink-Schuitema met afgevaardigden van de stichting Perkumpulan "Waringin" in gesprek gegaan. Later is er ook overleg geweest met burgemeester Vlecken.

Door het College van burgemeester en wethouders is in een brief van 26 april 2021, het leed erkend dat de Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen is aangedaan. Hierop volgend is inmiddels een plaquette (informatiebord) bij de voormalige locatie van het "Ambonezenkamp" in de Tungeler Wallen gerealiseerd. Daarnaast is er op de website van het gemeentearchief (erfgoedhuis.nl) aandacht voor het verhaal van de Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen. Twee verzoeken vanuit de Molukse gemeenschap staan nu nog open.

Het veiligstellen van de graven van de KNIL-militairen en de kindergraven van in het kamp overleden kinderen op de gemeentelijke begraafplaats in Weert, en het plaatsen van een herdenkingsmonument op de gemeentelijke begraafplaats ter nagedachtenis van de KNIL-militairen en hun gezinnen.

Veiligstellen van de graven.

Bij de mogelijkheid om dit aan dit verzoek te voldoen lopen we tegen een aantal beperkingen aan. In de verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats (november, 1994) is niets opgenomen over een mogelijkheid graven een beschermde status te geven. In het beleid over gemeentelijk erfgoed is in Weert geen bepaling over graven opgenomen (Weert kent op dit moment ook geen monumentale graven). De graven van de omgekomen kinderen kunnen niet als militair oorlogsgraf aangemerkt worden.

De eenvoudigste manier om de graven toch veilig te stellen is door de graven in eigendom te laten overgaan naar de gemeente en hier vervolgens afspraken over te maken met de huidige rechthebbenden en de Molukse gemeenschap. Een graf blijft voortbestaan zolang iets of iemand de grafrechten verlengt en betaalt. Het staat de gemeente altijd vrij om in onderling overleg een separate afspraak te maken en deze vast te leggen in een overeenkomst. Dit besluit kan een gemeente niet eenzijdig nemen, er zal eerst in goed overleg gevraagd moeten worden of de rechthebbenden daarmee instemmen. De voor- en nadelen van een dergelijke constructie dienen voor de rechthebbenden goed in beeld te worden gebracht.

Na toestemming en een overeenkomst waar beide partijen zich in kunnen vinden kunnen de grafrechten worden overgeschreven naar de gemeente Weert, waarbij de eventueel resterende betalingen aan grafrechten komen te vervallen.

De inhoud van de overeenkomst zal de volgende elementen moeten bevatten.

- In de overeenkomst wordt bijvoorbeeld vastgelegd dat de grafrechten tenminste eenmalig worden verlengd waarbij deze niet eerder zullen eindigen dan een nader te bepalen jaartal in dit geval 2050. Het voordeel hiervan is dat er dan een concrete einddatum is voor alle graven. Aan het einde van de termijn kan door het college besloten worden de grafrechten nogmaals te verlengen. Deze verlenging kan plaatsvinden op basis van evaluatie met betrekking tot de samenwerking, het nakomen van de afspraken uit de overeenkomst en het belang hiervan voor de Molukse gemeenschap.
- Beheer en onderhoud komt te liggen bij vrijwilligers, bijvoorbeeld de vereniging Perkumpulan "Waringin".
- Groot onderhoud komt te liggen bij de gemeente Weert.
- Bij een toekomstige herinrichting van de begraafplaats zal de huidige ligging van deze graven als een vast gegeven worden meegenomen.

- Begroaving of bijzetting van een asbus is alleen mogelijk voor de nu nog levende echtgenoot/echtgenote.
- Als er sprake is van een begraving of bijzetting mogen de nabestaanden op hun kosten de huidige grafsteen laten aanpassen (naam toevoegen) of een nieuwe grafsteen plaatsen.
- Opgravingen zijn in beginsel niet mogelijk.
- Eventueel kan ervoor gekozen worden de graven van de KNIL-Militairen te markeren met een nader te bepalen teken.

Beoogd effect/doel

Tegemoet komen aan het verzoek van de vereniging Perkumpulan "Waringin" tot het veiligstellen van de graven van KNIL-Militairen en hun in het kamp overleden kinderen, op de gemeentelijke begraafplaats. Daarnaast nog te maken nadere afspraken over het behoud en onderhoud van deze graven vast te leggen in een overeenkomst. Met het realiseren van een herdenkingsmonument doen we recht aan het verleden en maken we een passend gebaar naar de Molukse gemeenschap in Weert. Het herdenkingsmonument draagt bij aan een tastbare herinnering voor de Molukse gemeenschap.

Argumenten

1.1 Respect en erkenning.

De Molukse KNIL-militairen vormden een belangrijk onderdeel van het Nederlandsch - Indische leger. Het had de opdracht om tijdens de onafhankelijkheidsoorlog in voormalig Nederlands-Indië de orde te handhaven en de vrijheidsstrijders te ontwapenen. Met het onafhankelijk worden van Indonesië zijn deze militairen en hun gezin naar Nederland gehaald. Velen van hen zijn overleden zonder hun geboorteland en hun achtergebleven dierbaren terug te zien. Met het veiligstellen van hun graven en het plaatsen van een herdenkingsmonument houden we de herinnering in ere. Met het veiligstellen van de graven van kinderen die in het Ambonezenkamp zijn overleden, erkennen we tevens het leed en de moeilijke positie van de meegekomen gezinnen. Voor de Molukse gemeenschap is dit een volgende stap naar een stuk erkenning.

1.2 Onderdeel van de Weerter gemeenschap en geschiedenis.

De Molukse gemeenschap is al jaren onderdeel van de Weerter gemeenschap. Met name met de inwoners van Tungelroy was er een nauwe verbondenheid.

1.3 Landelijk voorbeeld volgen.

Medio maart 2021 hebben burgemeesters van elf gemeenten met grote Molukse gemeenschap een oproep gedaan aan de Nederlandse regering. Zij vragen erkenning van het leed wat de Molukkers is aangedaan na hun aankomst in Nederland. Diverse gemeenten zijn overgegaan tot erkenning van het leed van deze gemeenschap onder meer door de Molukse graven uit die periode een beschermde status te geven.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Precedentwerking.

Het Molukse verhaal is uniek en beschrijft een specifieke periode van een specifieke bevolkingsgroep in onze Nederlandse geschiedenis. Het leed dat hun is overkomen is te herleiden naar de taken en diensten die de KNIL-militairen in krijgsdienst voor de staat der Nederlanden hebben verricht. Van precedentwerking is dan ook geen sprake.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Het overnemen van de grafrechten betekent het wegvallen van inkomsten en is deels afhankelijk van het aantal maal dat verlengd wordt. Deze verlenging geldt alleen voor die graven die verhuurd werden, het betreft de 5 kindergraven en 3 volwassenen graven.

Respectievelijk € 288,45 en € 480,75 per 10 jaar. Momenteel zijn de graven al verlengd tot 2029. Het betekent lagere inkomsten tot 2050 van ongeveer € 6000,- . De inschatting van het groot onderhoud is dat deze kosten minimaal zullen zijn. De dekking voor het herdenkingsmonument voor een budget tot maximaal € 4500,- kan worden gedekt uit het budget herdenkingen. (budgetnummer 55320/categorie 44200)

Duurzaamheid

N.v.t.

Uitvoering/evaluatie

Uitvoering zal plaatsvinden conform de op te stellen overeenkomst. Daarin worden ook de evaluatiemomenten vastgelegd.

Communicatie/participatie

Aangezien het veiligstellen van de graven en het plaatsen van een monument een uiting van erkenning zijn, zal er ook in die vorm communicatie over moeten plaatsvinden. Het sluiten van de overeenkomst en het plaatsen van het monument zijn twee momenten waar we als gemeente samen met de Vereniging Perkumpulan "Waringin" dit stuk historie onder de aandacht kunnen brengen.

Overleg gevoerd met

Intern:

Peggy Figaroa,	medewerker team publiekszaken
Martijn Donselaar,	afdelingshoofd Dienstverlening
Joke jongeling,	beleidsmedewerker Ruimte en Economie
Monique Hulsbosch,	kabinetsadviseur B&W
Geraldine Stroux,	afdelingshoofd concernstaf
Marianne Schreuder	Communicatie adviseur
Edward Salman	financiële businesscontroller

Extern:

-

Bijlagen:

Bijlage 1 verslag gesprek van 8 april overleg met burgemeester Leppink-Schuitema
Bijlage 2 Antwoordbrief 26 april 2021 burgemeester Leppink-Schuitema.
Bijlage 3 Verslag overleg Perkumpulan "Waringin" met Burgemeester Vlecken.
Bijlage 4 Verzoek voor het "veiligstellen" van de graven
Bijlage 5 Opzet kosten monumentje.